

נְשֵׂאת עֵוֹן חַטָּאתִי / תהילים פרק ל"ב

שאול יונתן וינגורט

אשרי מי שאין לו עוונות, אך גם כאשר יש פשעים – הוידוי מועיל לכך
שה' ישא את החטא. גם כאשר ה' מעניש – הוא איננו מביא ייסורים
שלא ניתן לעמוד בהם, ומי שבוטח בה' – חסד יסובבנו.

החלק

הראשון של המזמור (א-ה. 48 מילים) הוא על חוטא שמתוודה. בתחילה, מדבר דוד על אושרו של

מי שחטאו מכוסה: אֲשֶׁרִי נְשׂוּי פֶשַׁע, כְּסוּי חַטָּאָה, ואושרו של מי שאין לו עוונות: אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יַחְשֹׁב ה' לוֹ עוֹן, וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה. ואולם, מי שחוטא לא מוצא שקט לנפשו עד שהוא מתוודה: כִּי הִחַרְשֵׁתִי – בָּלוּ עֵצָמִי, וכך גם: בְּשֹׁאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם – בָּלוּ עֵצָמִי. ביום ובלילה קשה, כִּי יוֹמָם וּלְיַלְתָּה תִּכְבַּד עָלַי יְדָה, נִהְפֵּךְ לְשֹׁדֵי (=הלחלוחית שבי) בְּחֶרְבְּנִי קִיץ (=כיובש קיצי). לפיכך, החלטת דוד היא לצאת מהחטא על ידי וידוי: חַטָּאתִי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנִי לֹא כִסִּיתִי, אֲמַרְתִּי: אֹדֶה עָלַי פֶשַׁעִי לֵה, ומתוך כך מצפה דוד: וְאַתָּה נִשְׂאת עֵוֹן חַטָּאתִי.

החלק השני של המזמור (ו-ט. 45 מילים) פונה לאדם המתייסר בייסורים, בתקווה שהוא לא ייפול מהם: עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסֵד אֱלֹהֶיךָ לְעֵת מְצָא (=כשימצאו אותו הייסורים): רַק לְשֹׁטֵף מַיִם רַבִּים (=המון ייסורים) אֱלֹהֵינוּ לֹא יִגְיַעוּ. ובאופן אישי אומר דוד: אֲתָה סֹתֵר לִי, מִצַּר תִּצְרַנִּי (=מאויב תשמרני), רְנִי (=רינה) פִּלַּט (=פליטה, ישועה) תְּסוּבְּבֵנִי (=תקיף אותי). וכך עונה לו ה': אֲשַׁכֵּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ זוֹ תֵלֶךְ, אִיעֲצֶה עָלֶיךָ עֵינִי (=אייעץ לך). כך מציע דוד לכולם: אַל תִּהְיוּ כְּסוּס, כְּפָרָד, אֵין הִבִּין (=שאינם מבינים), בְּמִתְגַּ וְרִסָן עֲדִיו (=התכשיט שלו) לְכָלֹם (=נועד לעצור אותו), בַּל קָרַב אֱלֹהֶיךָ (=שלא יתקרב אליך).

ומסיים דוד את המזמור: רַבִּים מְכַאֲוִבִים לְרַשָּׁע, וְהַבּוֹטֵחַ בְּה' חֹסֵד יְסוּבְּבֵנּוּ. שְׂמַחוּ בְה' וְגִילוּ צְדִיקִים, וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל. בניגוד לרשע שיש לו מכאובים רבים, הצדיקים וישרי הלב ישמחו וירננו, והבוטח בה' יהיה מוקף בחסד.

(א) לְדוֹד, מִשְׁכִּיל

אֲשֶׁרִי נְשׂוּי פֶשַׁע כְּסוּי חַטָּאָה.

(ב) אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יַחְשֹׁב ה' לוֹ עוֹן,

וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה.

(ג) כִּי הִחַרְשֵׁתִי בָלוּ עֵצָמִי, בְּשֹׁאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם.

(ד) כִּי יוֹמָם וּלְיַלְתָּה תִּכְבַּד עָלַי יְדָה, נִהְפֵּךְ לְשֹׁדֵי בְּחֶרְבְּנִי קִיץ. סֵלָה.

(ה) חַטָּאתִי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנִי לֹא כִסִּיתִי, אֲמַרְתִּי: אֹדֶה עָלַי פֶשַׁעִי לֵה,

וְאַתָּה נִשְׂאת עֵוֹן חַטָּאתִי. סֵלָה.

(ו) עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסֵד אֱלֹהֶיךָ לְעֵת מְצָא: רַק לְשֹׁטֵף מַיִם רַבִּים אֱלֹהֵינוּ לֹא יִגְיַעוּ.

(ז) אֲתָה סֹתֵר לִי, מִצַּר תִּצְרַנִּי, רְנִי פִלַּט תְּסוּבְּבֵנִי. סֵלָה.

(ח) אֲשַׁכֵּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ זוֹ תֵלֶךְ, אִיעֲצֶה עָלֶיךָ עֵינִי.

(ט) אַל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרָד אֵין הִבִּין,

⋮

במתגורסן עדין לבלום, בל קרב אליך.

מהו ההקשר ההיסטורי בו נאמר המזמור? איננו מכירים חטאים רבים של דוד, וחכמים מציינים רק שני חטאים (יומא כב, ב): "דוד בשתים - דאוריה ודהסתה", על חטא ההסתה שנזכר בסוף ספר שמו"ב קיבל דוד את עונשו - דבר משך שלשה ימים, ומה היה העונש על החטא עם אוריה החיתי? נתן הנביא אמר לו (שמו"ב יב, י"ב): ועתה לא תסור חרב מביתך עד עולם עקב כי בזתני ותקח את אשת אורייה החיתי להיות לך לאשה. כה אמר ה' הנני מקים עליך רעה מביתך, ולקחתי את נשיך לעיניך ונתתי לרעיך, ושכב עם נשיך לעיני השמש הזאת. כי אתה עשית בסתר, ואני אעשה את הדבר הזה נגד כל ישראל ונגד השמש. כאשר שמע דוד את העונש שיגיע לו נאמר: ויאמר דוד אל נתן חטאתי לה'. ויאמר נתן אל דוד: גם ה' העביר חטאתך לא תמות. אפס כי נאץ נאצת את איבי ה' בדבר הזה, גם הכן הילוד לך מות ימות.

מעתה, נראה כי ניתן לפרש את המזמור שלנו. דוד המלך התוודה, ובשל כך - אמנם קמה עליו רעה מביתו, אך גם כאשר מצא אהו רעות רבות וצרות (דברים לא, יז), המשיך דוד להתפלל: על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצא (=כשימצאו אותו הייסורים): רק לשטף מים רבים (=המון ייסורים) אליו לא יגיעו. מהו שטף המים עליו מדובר? ה' היה איתו בסתר והציל אותו מצר, ה" סובב אותו בישועה: אתה סתר לי, מצר תצרני, רני פלט תסובבני. כיצד קרה הדבר? ה' השכיל אותו והורה אותו בדרך בה הוא הלך בבורחו מפני אבשלום, וכך נאמר (שמו"ב טו, כג-כו): וכל הארץ בוכים קול גדול וכל העם עברים, והמלך עבר בנחל קדרון, וכל העם עברים על פני דרך את המדבר. והנה גם צדוק וכל הלויים אתו נשאים את ארון ברית האלהים ויצקו את ארון האלהים, ויעל אביתר עד תם כל העם לעבור מן העיר. ויאמר המלך לצדוק: השב את ארון האלהים העיר, אם אמצא חן בעיני ה' והשבני והראני אתו ואת נוהו. ואם כה יאמר לא חפצתי בך הנני יעשה לי כאשר טוב בעיניו. האם ימצא דוד חן בעיני ה'. במזמור שלנו אומר ה' לדוד: אשפילך ואורך בדרך זו חלך, איעצה עליך עיני. ואכן, בעצה שה' הפר, ובעצה שה' ייעץ, ניצל דוד משטף מים רבים, כפי שמסופר:

ודוד הגיד לאמר אחיתפל בקשרים עם אבשלום, ויאמר דוד: ספל נא את עצת אחיתפל ה'. ויהי דוד בא עד הראש אשר ישתחוה שם לאלהים, והנה לקראתו חושי הארפי קרוע כתנתו ואדמה על ראשו. ויאמר לו דוד: אם עברת אתי והית עלי למשא. ואם העיר תשוב ואמרת לאבשלום: עבדך אני המלך, אהיה עבד אביך ואני מאז, ועתה ואני עבדך, והפרתה לי את עצת אחיתפל. והלוא עמך שם צדוק ואביתר הכהנים, והיה כל הדבר אשר תשמע מבית המלך תגיד לצדוק ולאביתר הכהנים. הנה שם עמם שני כהנים אחימעץ לצדוק ויהונתן לאביתר ושלחתם בידם אלי כל דבר אשר תשמעו. ויבא חושי רעה דוד העיר ואבשלום יבוא ירושלם.

ואכן, את העצה הראשונה של אחיתופל קיבל אבשלום (שמו"ב טז, כ-כג):

(י) רבים מכאבים לרשע, והבוטח בה' חסד יסובבנו.

(יא) שמחו בה' וגילו צדיקים, והרנינו כל ישרי לב.

ויאמר אבשלום אל אחיתפל: הבו לכם עצה מה נעשה. ויאמר אחיתפל אל אבשלום: בוא אל פלגשי אביך אשר הניח לשמור הבית, ושמע כל ישראל כי נבאשת את אביה, וחזקו ידי כל אשר אתה. וישו לאבשלום האהל על הגג, ויבא אבשלום אל פלגשי אביו לעיני כל ישראל. ועצת אחיתפל אשר יעץ בימים ההם כאשר ישאל [איש] בדבר האלהים כן כל עצת אחיתפל, גם לדרך גם לאבשלום. בזאת קיבל דוד את העונש שאמר לו נתן הנביא, אך הוא התפלל שלא יבוא.

ואולם, אחיתופל יעץ עצה נוספת, ואותה לא קיבל אבשלום (יז, אי"ד): ויאמר אחיתפל אל אבשלום: אבחרה נא שנים עשר אלף איש ואקומה וארדפה אחרי דוד הלילה. ואבוא עליו והוא יגע ורפה ידים והחרדתי אתו, ונס כל העם אשר אתו והכיתי את המלך לברו. ואשיבה כל העם אליך כשוב הכל האיש אשר אתה מבקש כל העם יהיה שלום. וישר הדבר בעיני אבשלום ובעיני כל זקני ישראל. ויאמר אבשלום: קרא נא גם לחושי הארץ ונשמעה מה בפיו גם הוא. ויבא חושי אל אבשלום ויאמר אבשלום אליו לאמר: בדבר הזה דבר אחיתפל, הנעשה את דברו אם אין? אתה דבר! ויאמר חושי אל אבשלום: לא טובה העצה אשר יעץ אחיתפל בפעם הזאת. ויאמר חושי: אתה ידעת את אביה ואת אנשיו כי גברים המה ומרי נפש המה כדב שכול בשדה, ואביה איש מלחמה ולא ילין את העם. הנה עתה הוא נחבא באחת הפתחים או באחד המקומות, והיה כנפל בהם בתחלה ושמע השמע ואמר: היתה מגפה בעם אשר אחרי אבשלום. והוא גם בן חיל אשר לכו כלב האריה המס ימס, כי ידע כל ישראל כי גבור אביה ובני חיל אשר אתו. כי יעצתי: האסף יאסף עליך כל ישראל מן ועד באר שבע כחול אשר על היס לרב, ופניה הלכים בקרב. ובאנו אליו [באחד] (באחת) המקומות אשר נמצא שם, ונחנו עליו כאשר יפל הטל על האדמה, ולא נותר בו ובכל האנשים אשר אתו גם אחד. ואם אל עיר יאסף, והשיאו כל ישראל אל העיר ההיא חבלים וסחבנו אתו עד הנחל, עד אשר לא נמצא שם גם צרור. ויאמר אבשלום וכל איש ישראל: טובה עצת חושי הארץ מעצת אחיתפל. וה' צוה להפך את עצת אחיתפל הטובה, לבעבור הביא ה' אל אבשלום את הרעה.

אם כן, דוד המלך ניצל מעצת אחיתופל, ובמקום שיגיעו אליו שטף מים רבים כעצת אחיתופל, התקיימה עצת חושי הארץ: ונחנו עליו כאשר יפל הטל על האדמה. נראה, כי גם דברי הפסוק: אל תהיו כסוס כפרד אין הבין, רומזים לאבשלום, שכן בתחילת מרידתו כתוב (טו, א): ויהי מאחרי כן ויעש לו אבשלום מרכבה וססים וחמשים איש רצים לפניו, ובסוף חייו כתוב (יח, ט): ויקרא אבשלום לפני עבדי דוד ואבשלום רכב על הפרד ויבא הפרד תחת שוכה האלה הגדולה ויחזק ראשו באלה ויתן בין השמים ובין הארץ והפרד אשר תחתיו עבר. התכשיט של אבשלום – שערו – בסופו של דבר עצר אותו, והתקיים בו: במתג ורסן עדי לבלום, בל קרב אליך.

להאזנה לשיעור על פרק ל"ב:

peneyhamenora.com/tehilim/32

או חפשו באפליקציות הפודקאסטים

"שיעורים בספר תהילים".

לתגובות ולהצטרפות לרשימת התפוצה:

weingort@gmail.com

